Gemeente Amsterdam

Retouradres: Postbus 94652, 1090 GR Amsterdam

Gemeente Amsterdam

Commissie Persoonsgegevens

Aan: Directeur Wonen, de heer M. van Engen
C.c: Manager IVE Ruimte & Economie, de heer [redacted]
C.c: Stedelijk directeur Ruimte & Economie, de heer H. Jagersma
C.c: CIO AI, de heer [redacted]
C.c: Functionaris Gegevensbescherming, mevrouw [redacted]
C.c: mevrouw [redacted] (privacy officer cluster Ruimte & Economie), [redacted] (jurist Toezicht en Handhaving directie Wonen)

Datum	3 maart2020
Behandeld door	[redacted]
E-mail	[redacted]amsterdam.nl
Bijlage	1
Onderwerp	Convenant Zoeklicht

Geachte heer van Engen,

Op de vergadering van de Commissie Persoonsgegevens Amsterdam (CPA) van 23 januari 2020 waren bij het agendapunt "Convenant Zoeklicht" namens u aanwezig: mevrouw [redacted] (privacy officer cluster R&E) en mevrouw [redacted] (jurist Toezicht en Handhaving directie Wonen).

Met het convenant Zoeklicht willen de Gemeente Amsterdam en de woningcorporaties op een efficiënte en effectieve manier toezichthouden, handhaven (optreden), en samenwerken ter voorkoming van woonfraude en daarmee samenhangende uitkeringsfraude of inschrijffraude.[1]

Vanuit de Huisvestigingswet, de Woningwet en de Omgevingswet heeft de gemeente Amsterdam haar handhavende en toezichthoudende taken. Daarnaast is de gemeente belast met de handhaving van de regelgeving op het terrein van Werk & Inkomen en de wet BRP. Voor toezicht heeft de gemeente informatie over de feitelijke woon- en leefsituatie nodig om te kunnen bepalen of er (potentieel) sprake is van een overtreding van de regelgeving.
De woningcorporaties hebben ook wettelijke verplichtingen. Ze hebben een taak op het terrein van de volkshuisvesting en zijn verantwoordelijk voor het juiste gebruik van de hierin

[1] Betrokken partijen bij het convenant zijn de Amsterdamse woningcorporaties (leden van de Amsterdamse Federatie van woningcorporaties), Yvastgoed en de Gemeente Amsterdam (te weten de directie Wonen, Basisinformatie en Inkomen). Yvastgoed is de dochter van corporatie Ymere, waarin de vrije sectorwoningen van Ymere zijn ondergebracht.

betrokken woningen (en in die hoedanigheid subject van gemeentelijk toezicht). De woningcorporaties hebben ook als afnemer van de BRP een terugmeldverplichting waarin ze moeten constateren dat de feitelijke situatie niet overeenkomt met hetgeen in de BRP is vastgelegd.

Gezien de verplichtingen van de gemeente Amsterdam en woningcorporaties wordt er samengewerkt. Het uitgangspunt is dat de gemeente Amsterdam haar publiekrechtelijke taken uitvoert met de woningcorporaties die tevens privaatrechtelijke mogelijkheden hebben als eigenaar, om woonfraude tegen te gaan en/of te beëindigen. Het overkoepelend belang is om zo goed mogelijk de feitelijke woon- en leefsituatie in een woning te kunnen vaststellen. Door de samenwerking kunnen de partijen hun eigen rol met betrekking tot een woning effectiever uitoefenen. De CPA begrijpt dat om deze samenwerking goed te laten verlopen en om het bovengenoemde doel te halen, het noodzakelijk is om persoonsgegevens te delen in gevallen van (vermoedens van) woonfraude en daarmee samenhangende inschrijvings- en uitkeringsfraude.

Advies

De CPA begrijpt dat er sprake is van een gezamenlijke postbus waar burgers met hun vragen terecht kunnen. De vragen die binnenkomen via de postbus worden bekeken en doorgestuurd naar de organisatie die de vragen moet beantwoorden. De CPA merkt op dat uit artikel 12 en 13 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming naar voren komt dat inzageprocedures duidelijk kenbaar gemaakt moeten worden. Iedere partij zou moeten aangeven op welke manier men inzage kan krijgen in de bestanden die onder hun verantwoordelijkheid vallen. Als de verantwoordelijkheid van de partijen verdeeld is over de processen dan moet dat voor de overzichtelijkheid goed en helder beschreven worden.

Daarnaast constateert de CPA dat er een VRA uitgevoerd is om de risico's te achterhalen. Echter, de VRA is gericht op de risico's voor de organisatie. Slechts eén van de vier modules gaat over de bescherming van de privacy en persoonsgegevens van de betreffende burgers. Het belang van een DPIA voor alle processen binnen de dienst Wonen is daarom groot. De CPA wil graag de overkoepelende DPIA inzien op het moment dat deze is afgerond.

De CPA adviseert ook om de grondslagen voor de verwerking van de persoonsgegevens niet te beperken tot het algemeen belang, artikel 6, eerste lid sub e, van de AVG, maar ook de wettelijke taken vanuit de Woningwet te vermelden. Verder adviseert de CPA een tabel op te nemen waarin de grondslagen per organisatie en per taak worden omschreven en gescheiden dossiers aan te houden voor publieke en private taken.

De CPA begrijpt dat het convenant Zoeklicht voortdurend in ontwikkeling is. De commissie wil graag op de hoogte worden gehouden van de voortgang.

Ten slotte verwijs ik u naar de notulen van de vergadering over het betreffende agendapunt.

Hoogachtend,

5.1, 2, e

Mevrouw mr. E. F. van Hasselt
Plaatsvervangend voorzitter Commissie Persoonsgegevens Amsterdam

Commissie Persoonsgegevens Amsterdam
Uittreksel van het verslag van het openbare agendapunt van de vergadering op donderdag 23 januari 2020

Convenant Zoeklicht (Cluster R&E, directie Wonen)
Het convenant Zoeklicht is een van de oudste convenanten van de gemeente met derden en is gericht op het opsporen van onjuist gebruik van woningen. De gemeente heeft daar een taak vanuit de Huisvestingswet en de corporaties zorgen voor de toewijzing. Voorheen was de aanpak sterk gericht op leefbaarheid en openbare orde, terwijl in deze – derde – versie de aanpak meer gemotiveerd wordt vanuit de druk op de woningmarkt dan vanuit strafrechtelijke aspecten. Bij de tweede versie heeft de CPA geadviseerd nog eens goed te kijken naar de beveiliging. Dat is lastig omdat er veel diensten bij betrokken zijn, maar over enkele weken is dat rond. Vooral het beveiligen van e-mail is lastig voor elkaar te krijgen binnen de gemeente, maar dit project krijgt daarin nu voorrang. Door bezuinigingen op de stafafdelingenzijn achterstanden opgelopen op ICT-gebied.

De CPA merkt op dat er een VRA is uitgevoerd om de risico's te achterhalen. Een VRA is echter vooral gericht op de risico's voor de organisatie en niet zozeer voor de bescherming van privacy en persoonsgegevens van de betreffende burgers. Van de vier modules gaat er maar één over de privacy. Het is dan ook onterecht als men nu zou concluderen dat een DPIA niet meer nodig zou zijn omdat die VRA is uitgevoerd. Een VRA vergroot het risico dat men de bescherming die de AVG vraagt, uit het oog verliest.

De VRA is uitgevoerd om te kijken of de huidige maatregelen nog adequaat zijn om de bedrijfsrisico's af te dekken. De vorige versie van het convenant vond men op dat punt te ruim en te vaag en daarom is daar door de dienst Wonen en door de corporaties veel aandacht aan besteed. Er ligt nog de DPIA van de vorige versie. Het is de bedoeling over een tijd te komen tot een DPIA voor alle processen binnen de dienst Wonen. Die bestrijkt dan ook Zoeklicht en andere vromen van toezicht en handhaving. Naar verwachting maakt dat alle processen inzichtelijk in hun onderlinge samenhang en kan dan ook beter beoordeeld worden waar nog een afzonderlijke PIA nodig is. Het is dus geenszins de bedoeling een DPIA achterwege te laten.

De CPA merkt op dat het niet verstandig en niet nodig is alle deelnemers aan het convenant gezamenlijke verantwoordelijkheid toe te bedelen. Dat zou betekenen dat iedereen verantwoordelijk zou zijn voor datalekken bij een van de deelnemers. De verantwoordelijk voor onderdelen van de aanpak zijn volgens de CPA heel goed aan afzonderlijke partners toe te wijzen. De vraag is ook waarom men gezamenlijk verantwoordelijk zou moeten zijn voor het inzage geven voor burgers in de gegevens die van ze verzameld worden in het kader van deze aanpak. Artikel 12 en 13 van de AVG schrijft voor dat de inzageprocedures duidelijk kenbaar gemaakt moeten worden. Iedere partner zou dus moeten aangeven op welke manier men inzage kan krijgen in de bestanden die onder hun verantwoordelijkheid vallen.

In de toelichting op het convenant wordt wel aangegeven welke organisatie voor de afzonderlijke onderdelen verantwoordelijk is, maar in het convenant wil men vooral benadrukken dat het gaat om gelijkwaardige partners en dat niet de gemeente de hoofdverantwoordelijke is. In de beeldvorming krijgt de gemeente namelijk vaak dat stempel. Veel mensen weten niet waar ze voor bepaalde gegevens moeten aankloppen en daarom is

ervoor gekozen te komen tot een gezamenlijke postbus waar men met vragen terecht kan. Als daar vragen binnenkomen wordt bekeken naar welke organisatie die moeten worden doorgezet. Dat wordt dan wel aan de vragensteller teruggekoppeld. Op deze wijze wil men voorkomen dat burgers zich van kastje naar muur gestuurd voelen. Er is geen aparte website voor Zoeklicht.

De CPA adviseert dit dan allemaal wel goed te regelen en met heldere teksten kenbaar te maken. De vraag is bijvoorbeeld ook wie verantwoordelijk is als de postbus in het ongerede raakt. Als er inderdaad sprake is van het afbakenen van processen, zou het voor de overzichtelijkheid goed zijn dat ook helder te beschrijven.
De CPA is benieuwd hoe het zit met de wettelijke taak van de corporaties bij deze aanpak, ook in andere dan de sociale sector.

De corporaties zijn private organisaties die publieke taken uitvoeren waar expliciete opdrachten voor worden gegeven vanuit de politiek en de Woningwet. Zo ligt er een expliciete opdracht met regels voor de verhuur van sociale woningen aan mensen onder bepaalde inkomensgrenzen. De corporaties hebben daarnaast ook woningen in de middenhuur en in de vrije sector. Die mogen ze niet meer bouwen, maar hebben ze nog wel in beheer vanuit de tijd vóór dat verbod. Er zijn immers ook mensen die vanuit een huurwoning willen doorstromen naar een woning in een duurdere sector. Dan vraagt de corporatie vaak niet de marktprijs, maar een voor de huurders aanvaardbare prijs. Daarover zijn met de gemeente prestatieafspraken gemaakt. Bij onderverhuur zouden die huurders echter wel de hogere marktprijs kunnen vragen. Daarom moet de corporatie vanwege de woningschaarste in die sector ook handhavend optreden.
Daarnaast is er nog een wettelijke grondslag in de toetsingsrelatie die de gemeente heeft met eigenaars van onroerend goed in Amsterdam. De gemeente kan volgens bestaande jurisprudentie toetsen of het gebruik van een woning voldoet aan de afgesproken voorwaarden. De eigenaar van de woning is verantwoordelijk voor het juiste gebruik en de gemeente kan bij overtreding de eigenaar sommeren een eind te maken aan de illegale situatie die de gemeente met een rapport van bevindingen moet aantonen. Er bestaat dus in beginsel een plicht tot handhaving. De gemeente maakt bij corporaties niet graag gebruik van deze omslachtige route met dwangsommen, wel bij private woningbezitters.

De CPA is benieuwd wat er in huurcontracten wordt vermeld over gegevensverzameling en aanpakken zoals Zoeklicht. Verder is de CPA benieuwd of er pas tot verhuur wordt overgegaan als de gemeente een woonvergunning heeft afgegeven.

De huurcontracten zijn gebaseerd op de Woningwet en bevatten altijd wel iets over regelingen rond oneigenlijk gebruik. Verder kunnen contracten verschillen per corporatie. In sommige contracten is bijvoorbeeld een boetebeding opgenomen.
Volgens de Woningwet zijn de corporaties gemandateerd om te toetsen of een kandidaat in aanmerking komt voor een bepaalde woning. De corporatie is ook belast met de toetsing voor en uitgifte van een woonvergunning. Dat was voorheen allemaal per gemeente geregeld, maar is nu opgenomen in de landelijke wetgeving van de Woningwet.

De CPA adviseert de grondslagen voor de verwerking van gegevens niet te beperken tot het algemeen belang, maar ook de wettelijke taken van uit de Woningwet te vermelden. Verder adviseert men een tabel op te nemen waarin de grondslagen per organisatie en taak worden

aangegeven. De CPA vraagt of dossiers van combiteams gescheiden worden gehouden voor publieke en private taken.

Volgens artikel 3 van het convenant houden alle partijen hun dossiers gescheiden.

De voorzitter concludeert dat het convenant voortdurend in ontwikkeling is en dat de CPA op de hoogte gehouden wil worden van de voortgang, zeker als die overkoepelende DPIA is uitgevoerd. Daarbij waarschuwt zij dat overlappingen tussen documenten zo veel mogelijk dienen te worden voorkomen. Zij bedankt voor de verstrekte toelichtingen.